

HATÁRÓR

Az Országos Függetlenségi és 48-as Part Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtökön reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
UJVIDÉK, PETŐFI-UTCA 47. SZAM, ahova a lap szellemi
s anyagi részét illető közlemények küldendők.

Szélhámos becsület.

Csodálatos tünete az újabb kor társadalmi életének, hogy rendszerint két vagy több pártra bomolva, az egyeztető utak szándékos kerülésével, a társadalmi osztályok mind jobban távolodnak el egymástól. Még gyakoribb aztán az a tünet, hogy kifogyván egyesek a velük egy rangúak barátságából, szövetségre lépnek a legtávolabbi körökkel, ha nem is per totum, de annak egyes tagjaival. Amikor az ember vizsgáló megfigyeléssel mindezeket maga előtt látja, sajátos elfajulását észleli annak, hogy az egy nevelésű, azonos hivatást betöltő, egyező szolidaris elemek nem karöltve, nem egymást támogatva fejtik ki működésüket, hanem egymás ellen és külön-külön. Meghazudtolása ez a szociológia alaptételének, hogy akinek érdeke egy, azok között az együttérzés legjobban kifejllett. Mutatkozik ugyan e tétel igazsága, de hol? Társadalmunk eleddig legalább alsó rétege, a munkásság körén. — Rendkívül érdekes volna ezen abnormitások indító okainak tudományos kifejtése, e helyütt azonban csak annak vizsgálatába bocsátkozunk, melyek azok a tünetek, melyek leginkább nálunk, magyaroknál fejlődtek ki.

Hogy miben nyilvánulnak ezen érdekazonosságok ellentétei, fölösleges még megemlíteni is. Elég, ha rámutatunk arra, miszerint, ha egy bizonyos pártállású ember olyan téren, mely valamennyi társadalmi osztály érdekeit van hivatva szolgálni, valamit egészen önzetlenül proponál, azt az azonos érdekűek nemcsak a legteljesebb bizalmatlansággal fogadják, de határozottan ellene fordulnak. Ellene foglalnak állást, még ha annak üdvös voltát felismerik is. Sőt talán akkor leginkább. Ugy-e furcsa dolog, s még ugyább, mert természetellenes. Ezen tünet az állatok társadalmában egyedül a ragadozóknál tapasztalható, bár ott is csak akkor, ha konkrétan van szó.

Lám mi, magyarok tülteszünk ezeken is. Soha sem fordult még elő, hogy kutya a kutyát, farkas a farkast felfalta

volna. Mi elevenen rájuk egymást. Az állatok világában kizárt dolog, hogy az egyaránt tartozók, ha csak mint említém, nem prédáról van szó, egymás ellen forduljanak. Precedens tehát arra, hogy az egy hivatást betöltő lények egymás ellen, az azonos érdekűek izoláltan fejtsek ki működésüket, az állati világban nincs. — Ki kell mondanunk tehát, hogy itt önálló, speciális jelenségről van szó, melynek oka magában a jelenségben, a jelenséget előidéző tényezőkben van. S itt néznünk kell legelőbb is, milyen tulajdonságok vannak meg bennünk, melyek nem találhatók fel más nemzeteknél, amelyek a magyarság karakterét teszik, amelyek neki unikumai.

Létföntartás?! Megvan az egész világon. Nagyra törés? Ambíció, Vágy, Ösztön? Mind nem karakterisztikus tulajdonságok. Mi lehet tehát az, ami ezen tünet előidézője. annak kiváltója lenne?

Engedjenek meg, akiket ezen ok vizsgálata talán más forrásból kiindulva más eredményhez vezet, de mi az okot egyesek tultengő hatalmában, az ebből folyó önhietségben, abban a bibliai faragott képben s a tömegek gyöngeségében látjuk.

És hozzátehetünk az előbbiekhöz egy csodálatos szörnyet, mit úgy hívnak, hogy szélhámos becsület.

Vegyük csak rendre valamennyit. Mindenekelőtt konstatáljuk, hogy mindnek szülőanyja az elmaradottság, a kellő műveltség hiánya.

Milyen más egy olyan ember gondolatvilága, aki Sokratesként tudja, hogy semmit se tud, szembeállítva azéval, aki azt hiszi, hogy mindent ismer és mindenhez ért.

Az iskolában az embert mindenre tanítják; a gyermeket az ő édes anyja sok mindenre kioktatja, de olyan kevesen vannak, akik arra nevelnék, hogy becsülje embertársait, respektálja a vele ellenkező állásponton levők nézetét. Az a híres „dzsentrí” gyerek olyan szépen összeharagkozna még akkor, fiatalon a vele azonos lelkiületű Kócos Pistával, ha az ő mamája attól el nem tiltaná. Ha az iskolákban nem mindig könnyű lec-

kébből feletténe ha tudná, hogy van nálánál is nagyobb úr. Az az elszalasztott szó, hogy az is ember, orvoságnak olyan kevés. Okát kell adni, hogy miért? S ezen tevékenység mottója, hogy ember ember nélkül ei nem lehet. Hogy egymásra vagyunk utalva. Jobbágyok nélkül nincs földesúr, munkások nélkül üzem, de nem áll a tétel: viszont. — Kereskedő nélkül is van só és szabó nélkül ruha, ugyszintén gróf nélkül polgár. És legyen szó a tömegek gyengeségéről is. Amíg bálványt imád a hívő, mig kevesebbre becsüli magát, mint amennyit ér, mig egészséges önértet a tömegben nincs, addig nem várható sorsváltozás. Hibák vannak itt is, akárcsak ott. De ezen jellemvonások nélkül, mig azok kifejlődve nincsenek, nem lehet szó, hogy másként legyen. Mert a mi „közvéleményünk” akkor, amikor egyeseket istenit, küzdés nélkül remél boldogulást. Ugy tesz, mint a kétes hírű hölgy. Odaadja magát, de rögtön utána pénzt vár. Sőt az arany, ezüst reményében kinyitja ajtaját mindenki előtt. És ha valakit befogad, azt becsületesen akarja szolgálni.

Milyen anomália! — Erkölcstelenség és becsület egyszerre, egy fedél alatt. Állhatatos kitarás a gazság mellett.

Közéletünk ez utóbbi betegsége talán a legjobban kifejllett. Olyan kevés az önértetes, gerinces emberünk. A szegényebb sorsuak, a haszonlesők egy pillanatig sem tudnak ellentállani a hatalom, a pénz kísértéseinek. Mindenre kaphatók.

Ilyen viszonyok között pedig haladni, lépést tartani a művelt nyugati államokkal nekünk meg nem adatik. A franciát a Gloire, a németet a Bund, Angliát a hideg önértet tartja össze és viszi előre, Ausztriát a Habsburg-familia boldogítja. Nekünk nincs semmi jelszavunk. Mi mindig utmutatás, vak vezetés után haladunk. Nemzeti önértetünk, Kossutnál kihalt; azóta úttalan úton tévelygünk. Pedig az a híres magyar virtus nem veszett még ki. Csak idegen zsoldba szegődött. Csak abban mérül ki ereje, hogy osztrákot szolgáljon. Van becsülete, de szélhámos csupán.

A. r.

Az Ujvidéki Népbank
Részvény-Társaság

! netto 5 $\frac{1}{2}$ % kamatot fizet !

betétek után

Néhány sor a Demke ujjvidéki osztályáról.

A Demke makói közgyűlésén elismerőleg nyilatkozott ujjvidéki osztályának működéséről s különösen előadásait említette, mint olyanokat, amelyek nemcsak szükségesek, hanem ezentul még fokozottabb mértékben tartandók meg. Ugyan nem vagyunk a reklámok barátjai, (csak dicsérettel néztük a Demke ujjvidéki osztályának vidéki előadásait) ám most kénytelenek vagyunk a horvát-szlavonországi akcióról megemlékezni.

Mi — a központtal egyetértőleg, — a Demkének előadásait becsüljük a legtöbbször. Aki nem vett részt ilyenén, az nem szólhat hozzá s e sorok csak azért látnak napvilágot, mert újabb (a forrást nem kutatjuk) olyan vélemények hallhatók, amelyek az előadások ellen vannak. Akárcsak az öreg Cato szavát ismételnék: Caeterum censeo... Helyes. Ám lépjenek elő azok, akiknek nem tetszik a Demke ujjvidéki osztályának működése! Igaz, önmagukat cáfolnák, hiszen úgy a választmány, mint a közgyűlés tagjai nemcsak helyesnek látták a Demke előadásait, de egyuttal ámultak azon az eredményen, amelyet az ujjvidéki osztály két fáradhatatlan titkára létrehozott. (Ujabb az agilis alelnök szintén fáradozik azon, hogy az ujjvidéki osztály minél szélesebb rétegben terjessze a műveltséget.)

Régi dolog, hogy a munkás embert kritizálják; elvégre, aki semmit sem csinál, azt nem is emlegetik. Nos, mert köztudomású a titkárok munkássága, hát egyes irigykedők szájukra veszik nevüket s méltatlanul, sőt — mondhatjuk — rosszakarattal beszélnek róluk.

Mi, — ellenkezőleg, — annyi elismerést mondunk működésükről, hogy a nyilvánosság elé hozzuk. Öszintén csodáljuk azt a szívós energiát, amely őket annyi fáradság eiviselésére képesíti. Ha egy ember otthagyja az egyedüli pihenőnapján a családját s éjjeleken át a rázó vasúton utazik, csak hogy a kellő időben ott legyen, ahol ünnepszamba veszik megérkezését, azt nem a hiúság, sem a kényelem-szeretet nem viszi, hanem az az ambíció, amely, sajnos, kevés szívben ütött tanyát.

Ha főlöszleg az előadás, akkor mért vannak zsufolt ternek? S mért érkeznek halomszámra a meghívók? Tudjuk a titkároktól, hogy utjukban a máv. tanítók várva-várják s minduntalan az a kérdés fakad ajkukon: mikor jönnek már?

Az előadásokról nem mint irodalmi remekekről tárgyaljunk, hiszen a katedrán se tart nap-nap mellett szónoki beszédet a tanár. Egyszerű ismertető előadásokra vágyik a köznép s az elemi iskolás gyermekhad. Azoknak a Magyarországot szemléltető képek a földolgozó; az előadás másodrendű. S kapcsolatot teremt az édes haza és Horvátország között. Csak kérdezzék meg az ottani tanítókat, olyasmit fognak hallani, ami talán kérges szívüket is föloldja.

A gyermekhad lelke mélyébe vési az előadás napját, ez kíséri majd életén át. Ez az amuletje, amely megmelegíti

szívét, ha magyarokról van szó. Ez az a kapocs, amely láthatatlan módon az édes hazához fűzi. Érzí, hogy az a nagy föld, a Dunán túl nem feledkezik meg róluk, hiszen elküldi embereit, akik melegséggel beszélnek róla: hű fiaivá teszi azokat, akiket talán elszédítene a horvát föld...

Csak azt fűzzük még ide: hátha ez a két fáradhatatlan titkár elkerül Ujjvidékről, ki fog arra a nagy munkára vállalkozni és ki tud rá vállalkozni... a szomorú felelet erre: senki!

H I R E K.

A honvédelmi miniszter kivételesen megengedte, hogy a méltánylást érdemlő viszonyok alapján fölöszszámu gyanánt leendő kiválasztásra irányuló kérvények az illetékes járási tisztviselőknél f. november hó. 30-áig lessznek benyújthatók.

Koleraveszély fenveget. A déli határ felől behurcolható kolerajárvány ellen a belügyminiszterium széleskörű intézkedéseket rendelt el a törvényhatóságokhoz intézett köriratában. Különösen a kelet felől érkező utasok szigorú vasúti vizsgálatát rendelte el, többi közt a Bulgáriából érkező utasoknak Ujjvidéken való orvosi vizsgálatát is, mit ha majd Konstantinápolyig újra közlekednek a vonatok, az onnan érkező utasokra is ki fog terjeszteni.

Művészi hangverseny. Wilhelmus Henry világhírű hollandi zongoraművész és zeneszerző és Dennys Thom a híres hollandi baritonista, vasárnap f. é. december hó 8 án a Kovács-féle nagy szálloda nagytermében hangversenyt rendeznek. A nagyszerű műsor Brahms és Chopin zongoraműveit, Brahms, Schubert, Wilhelmus Henry és Schumann énekeit foglalja magában. Belépti jegyek Ognyanovics F. Szvetozár könyvkereskedésében és a hangverseny estéjén a pénz árnál kaphatók.

Meghívó. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés központi választmánya f. november 17-én megtartott ülésén az új adó-törvények életbeléptetése ügyében tudnivalókra előterjesztés tétel. Ujjvidéki kerületünk "e gyűlésen képviseltetvén magát, ezennel felhívjuk helybeli kereskedőink és iparosaink szives figyelmét azon körülményre, hogy f. hó 26-án kedden d. u. 1/6-kor az Ujjvidéki Lloyd helyiségében az ezen ügy keretébe tartozó hasznos tudnivalók ismertetése végett "megbeszélő előadást" tartunk, amelyre Ujjvidék város összes kereskedőit és iparosait tisztelettel meghívjuk. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés ujjvidéki kerülete. Kron elnök, Molnár titkár.

Egy ujjvidéki tanár írói sikere. Avar Gyula polg. isk. tanár, ki irodalmi munkásságával eddig is már több sikert aratott, abban a kitüntető elismerésben részesült, hogy „Utazás a Szepességben” c. munkájával pályadíjat nyert s e munkáját Benedek Elek felvette a szerkesztésében megjelenő filléres könyvtárba.

SALVATOR kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható desztillátorkészletekbe és gyógyszerárakban. SCHULTES AGOST Sinye-Lipócsi Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

Jovahagyott lelkészválasztás. Az ág. ev. egyetemes törvényszék megváltoztatta a bácsi esperes és körületi törvényszékek egybehangzó ítéletét és Fábri Bertalan János ujjvidéki lelkészre történt megválasztását megerősítette.

Uj orvos. Steiger Frigyes helybeli felső ker. isk. tanár fia, Dezső, aki a helybeli gimnáziumnak volt kitűnő tanulója, szigorlatainak kiváló sikerrel való letétele után, a budapesti tudományegyetemen orvosdoktorrá avatott.

Egy ujjvidéki dicsősége a külföldön. Weisz Hermina fia: Vilmos Károly, ki 1907-ben a kir. kath. magyar főgimnáziumban jeles eredménnyel tette le az érettségeit, a Berlin-charlottenburgi kir. műegyetemen kintüntetéssel kiállott vizsgálat után gépész-mérnök avatott.

Felülfizetések az I. ujjvidéki nőegylet nov. 9-én rendezett hangversenye alkalmából: Matkovits Béláné és K. G.-né 25—25 k., özv. Hirsch Tivadarné. Dr. Szlezák Lajosné, Brunner Edéné, Schwarz József, báró Ohrenstein (Bpest) 10—10 k., Wagner Lajos, Frank Lipót 5—5 k., Dr. Stroné Ferencné, özv. Novarra Gyuláné, Teubner János, Dengl Alajos, özv. Dr. Horváth Gézáné, Schuchthár Albin 4—4 k., özv. Korény-Scheck Vincéné, özv. Michels Gyuláné 3—3 k., özv. Molnár Miklósné, Dr. Wagner Károlyné, Kuborczy Mihály, Hadnagy 2—2 k., N. N. 1 k. A nemeskeblű adakozók fogadják ez uton a nőegylet hálás köszönetét.

Anyakönyvi hír. Az anyakönyvi hivatalnál e hó 15—22-ig bejelentett születések 25, még pedig 14 fiú, 11 leány; meghalt 12.

Ujból megnyitott vasúti közlekedés. A Máv. igazgatósága a Zimony és Belgrád közt nem rég megszüntetett 1909. és 1912. sz. személyvonatok ujból megindítását e héten elrendelte.

Halálozás. Milosev Tódor, a csajkások első takarékpénztárának vezérigazgatója, a zsabalyai járás muukapárti elnöke, aki hosszú ideig Zsabalya közs. jegyzője is volt, e hó 17-én 78 éves korában hirtelen meghalt.

Pehelykönyvü elegáns.

Tartósabb miní bőr.

A D
Piukovich
körül kifejt
kari cimme
vetség ped
Mindkét re
ügy igazán

Uj J
vasuti állom
tekben ne
amelyeknel
együtt 450
lelkészi ál
János bezo
minőségbe

Láb
a zsablyai
ujvidéki t
pedig 6 ha
a kir. Kur

Füg
bach Káro
hó 24-én,
utját kerül
számu tis
gyéből, r
zentai ker

Orv
hogy min
csukamáj
páratlan, f
részeket r
gyógyszer
Béla győ
Ügyelni k

Fer
eleganciát
sarok vis
cipősarok
ügyeljen
„Berson.“

Ön
zombori t
vivő tagja
A hajdar
roskatag
gyatva, n
tegség ál
e feletti e

Ös
nem rég
Autichiev
Orlavice
bevarrták
tek a leg

A
dozó, kie
fálvak s
irjuk e s
előre. M
rébe volt
míg a t
missiót v
törtető p
őt a sze
magát s
bacillus
alvó gy
A mai is
A tanító
a fertőz
tisztikai
gyilkosa
éri el az
a társá

KISS ILONKA
NŐI DIVAT-SZALONJA
Ujvidék, Kossuth Lajos-u. 13.
Készít mindennemű angol costumeket, kabátokat és francia ruhákat kizárólag modellek után.
Kiváló munkaerők.

Telefon 134.

Első délmagyarországi kocsigyár.
Reich Mátvás és Leberz Károly
UJVIDÉK (Limán)
Luxus-hintók, üzleti és gazdasági kocsik, mentő- és halottas-kocsik, omnibuszok és luxus-szánkók, a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, állandóan készletben.

Tüzifa felapritó telep.

Villanyerőre berendezve a következő áron:
Egy öl tüzifa felfűrészelése . . . korona 3.-
" " felfűrészelése és hasogatása " 4.-
" " a fáskamrába vagy a pincébe bcrakva . . . 1.60
" " házhoz szállítása . . . 2.40
Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek mindennemű tüzifánkat száraz legjobb minőségben űrméter szerint valamint legjobb minőségű porosz szalon szenet és első rangú gázkokszt a mindenkor napi áron ajánlani.

Felapritott fa árai:
100 kg. első osztályu hársfa . . . korona 2.50
100 " vegyes keményfa . . . " 2.50
100 " elsőosztályu bükkfa . . . " 3.-
Hazaszállítás díjai:
100 egész 500 kg.-ig felapritott fa kor. 0.60
500 " 1000 " " " " 1.20
1000 " 2000 " " " " 2.40
Schwarz Testvérek,
Telefonszám 9. Hal-tér 12.

Téli tüzelő.

A legjobb minőségű
porosz szalon szén 50 kg. zsákban a házhoz szállítva métermázsája 4 k. 40 f.
Nordbahn dió szén " 5 k. —
Bécsi gázkokszt szintén " 5 k. —
Kapható BAUER GYULÁNÁL Ujvidék, Uszpenszka-utca, 5. szám.

Fiatalkereskedő segédet

keresek bármely szakmából, papir és írószerkereskedésem részére, állandó állásra. A magyar nyelven kívül a szerb nyelv bírása is megkívántatik. Belépés azonnal vagy később.
Ugyanitt egy tanonc is felvétetik.
IVKOVICS GYÖRGY
papir és írószer kereskedése
Ujvidék.

TÖRLEY

KÖHÖGÉS
rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **RÉTHY-féle pemetelő csokorkakánál!**
Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok hasonlatos utánzat van. Az eredetiek minden egyes darabján rajta van a RÉTHY név.
1 doboz ára 60 fillér. Nagy doboz 1 korona. Mindenütt kapható.

KAUCSUK-CIPŐSAROK DOBOZA, MINŐSÉGE: ARANY

Meinl Gyula
kávé-bevitele.
Uj fiók:
Ujvidéken, Kossuth Lajos-u. 35. szám.

Minden anya
szíveleje meg, hogy a tészta-
neműek, mint: rétes, gombóc, torta, felfújt, pudding, kalács, fánk, bukta, omelette, palacsinta, kifli, galuska, csehpimasz, metélt, stb stb. sok esetben, főleg gyermekeknek, főlébe helyezendők a husneműeknek vagy az összetételű ételeknek, ha azok
Dr. Oetker sütőporával á 12 f. készülnek, mert csak ekkor nemcsak táplálók, hanem könnyen emészthetők is, amit főleg gyermekeknek nem lehet eléggé megbecsülni. Gyermekei számára tehát készítsen sok olyan tésztafélét Dr. Oetker sütőporával, mely mindenütt ezerszeresen bevált utasításokkal együtt kapható.
Egészséges, tápláló, olcsó.
Vigyázní kell, hogy Dr. Oetker hamisítatlan gyártmányait kapjuk.

Grand HOTEL ESPLANADE SZÁLLODA Nagy BUDAPEST, III. Zsigmond-utca 38-40. Telefon 130-35.
a Szent-Lukács és Császár-gyógyfürdőkkel szemben. (Rózsadomb parkos tövében.)
A modern technika legújabb vívmányainak alkalmazásával teljesen ujonnan épült
hat emeletes szálloda pazar fényvel berendezett 250 szobával.
Részbutor, központi gőzfűtés, minden szobában hideg-meleg víz, villanyvilágítás, liftek, külön olvadó-, tárgyaló-, író-szobák stb.
Elsőrangú étterem és kávéház. Penziórendszer.
Kereskedelmi utazók és fürdőzőknek igen alkalmas. A vonatokhoz saját autójáratok.
Villamos közlekedés minden irányban. — Mérsékelt polgári árak. Szives pártfogást kér PALLAI MIKSA, igazgató tulajdonos.
Úri- és női fodrász a házban.

